

Ý nghĩa của sự vươn lên của Trung Quốc

Kenny Wallace

Lê Minh Hà (dịch)

03-11-2025

Trung Quốc đã vượt lên phía trước như một cường quốc công nghiệp hàng đầu thế giới. Không có một ngày nào trôi qua mà không có tin tức về những bước đột phá công nghệ mới được thực hiện tại Trung Quốc.

Đất nước này, chỉ hai thập niên trước vẫn sa lầy trong cảnh lạc hậu, bây giờ tham gia vào một cuộc cạnh tranh khốc liệt với Mỹ trong đó nó đang giữ vững vị trí của mình. Trong khi đó, chủ nghĩa đế quốc Mỹ, rõ ràng là cường quốc mạnh nhất hành tinh, đang ở trong ngõ cụt, bị bó chặt trong một mớ mâu thuẫn.

Cuộc cạnh tranh này bây giờ là trục chủ yếu chung quanh đó tình hình thế giới hôm nay xoay chuyển.

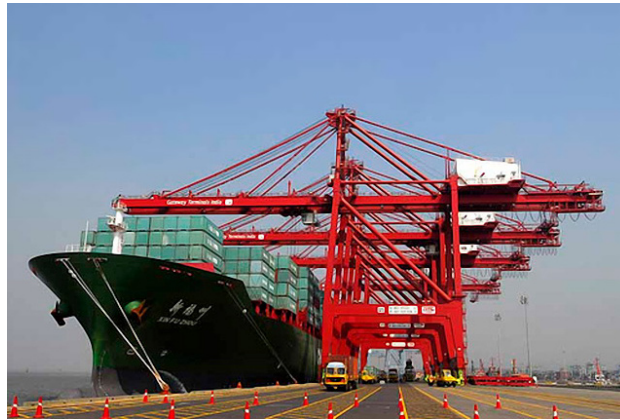
Kinh tế Trung Quốc đã có thể làm được điều này như thế nào? Và điều này có ý nghĩa gì cho cuộc khủng hoảng của chủ nghĩa tư bản thế giới.

Một sự vươn lên không thể nhầm lẫn

Trong một nền kinh tế thế giới được đặc trưng bởi sự suy thoái, tăng trưởng GDP của Trung Quốc gần đây dao động quanh 5%, một sự phát triển đáng kể theo giá trị tuyệt đối cho một nền kinh tế lúc này gấp ba lần quy mô của nền kinh tế Nhật. Quan trọng hơn, tỷ lệ này bỏ xa các cường quốc đế quốc cũ: Mỹ đang tăng trưởng 2,8%, trong khi EU đình trệ tại chỉ 0,1%, **với ngành công nghiệp của nó đang trong suy thoái.**

Không như nhiều cường quốc đế quốc cũ mà các ngành công nghiệp của họ đình trệ và suy thoái để đổi lấy tư bản tài chính, ngành sản xuất của Trung Quốc vẫn mạnh mẽ và đang thống trị tối cao ở quy mô thế giới. Theo *The Economist*, một mình Trung Quốc đóng góp 30% sản lượng sản xuất của thế giới, **hơn Mỹ, Đức, Nhật và Hàn Quốc cộng lại.** Không có dấu hiệu dừng lại, khi sản lượng công nghiệp giá trị-gia tăng của Trung Quốc, tức là giá trị mới do công nghiệp tạo ra, tiếp tục tăng trưởng **khoảng 5% đến 6% mỗi năm.**

Cũng nên nhìn vào những gì Trung Quốc sản xuất hôm nay. Đã qua rồi cái thời Trung Quốc chỉ sản xuất quần áo, đồ chơi và phụ kiện hàng ngày với chất lượng thấp. Những từ “Sản xuất tại Trung Quốc” bây giờ được liên kết với những sản phẩm công nghệ tân tiến nhất. **Từ 2020,** Trung Quốc đã thống trị thế giới về sản

Hình 1: Đã qua rồi cái thời Trung Quốc chỉ sản xuất quần áo, đồ chơi và phụ kiện hàng ngày có chất lượng thấp. / Image: Jaxer, Wikimedia Commons

xuất máy tính và đồ điện tử, hóa chất, máy móc thiết bị, phương tiện đi lại, kim loại cơ bản, kim loại thành phẩm và thiết bị điện tử.

Chưa hết, Trung Quốc đã trở thành một cường quốc nghiên cứu và cách tân. Ngày nay, [theo Nature Index](#) bảy trong số mười viện nghiên cứu hàng đầu thế giới là của Trung Quốc. [Nó thống trị lĩnh vực robotic](#) về cả số lượng bằng sáng chế đã nộp lẫn số robot được lắp đặt, [với số lượng lớn hơn phần còn lại của thế giới cộng lại](#). ‘[Các nhà máy không ánh đèn](#)’, các nhà máy được robot hóa gần như hoàn toàn sử dụng ít công nhân đến nỗi việc chiếu sáng là không còn cần thiết, và đang được lắp đặt trong [nhiều lĩnh vực sản xuất](#).

Ngay cả trong các ngành mà nó phải đối mặt với những nút cổ chai trong những lần nâng cấp chất lượng do sự phá hoại quyết liệt từ Mỹ, chẳng hạn các ngành công nghiệp bán dẫn, sự tự túc của Trung Quốc [tiếp tục cải thiện một cách nhanh chóng](#). Những nỗ lực của Mỹ nhằm phong tỏa Trung Quốc tiếp cận công nghệ tân tiến nhất trong ngành này đang phần nào [thúc đẩy](#) sự phát triển những lựa chọn thay thế độc đáo cho việc sản xuất những bộ vi xử lý tân tiến.

Trong khi phần lớn những sự cách tân này đã được ứng dụng cho các mặt hàng tiêu dùng, ứng dụng trong quân sự đang nhanh chóng theo sau. Để kể tên chỉ một vài ứng dụng, Trung Quốc đã triển khai các phương tiện bay không người lái [drone] mà có thể [bơi dưới nước cũng như bay trên trời](#); [các drone lớn dưới nước](#); và [các drone phản lực](#) mà có thể cho phép bất cứ chiến hạm nào hoạt động

như một tàu sân bay. Tất cả những sự phát triển này **đang làm cho các đối thủ của Trung Quốc ở Phương Tây phải hổ thẹn và kinh hãi.**

Bức tranh này thật rõ ràng: Trung Quốc đang phát triển trên một quy mô phi thường thách thức sự thống trị của Mỹ trong nhiều lĩnh vực. Nó đã từ lâu giữ bỏ sự phụ thuộc vào đầu tư nước ngoài và sự lệ thuộc vào việc sản xuất có giá trị gia tăng thấp để trở thành một nước đế quốc chủ nghĩa hùng mạnh. Làm thế nào để đạt được điều đó? Sự phát triển này liệu có thể tiếp tục mà không có những mâu thuẫn?

Những đặc quyền của sự lạc hậu

Một nhân tố vật chất then chốt giải thích sự tiến bộ gây sửng sốt của Trung Quốc là ở xuất phát điểm của nó.

Trong khi các quốc gia tư bản cũ đang mang gánh nặng của những năm tháng mâu thuẫn tích tụ, sự không hiệu quả, nợ và những vấn đề khác liên quan đến lực lượng sản xuất, Trung Quốc đã là một đất nước lạc hậu (mặc dù có một nền tảng công nghiệp quan trọng) so với phương Tây, vào lúc nó tham gia thị trường thế giới. Công nghiệp công nghệ cao không tồn tại và có thể được xây dựng từ con số không.

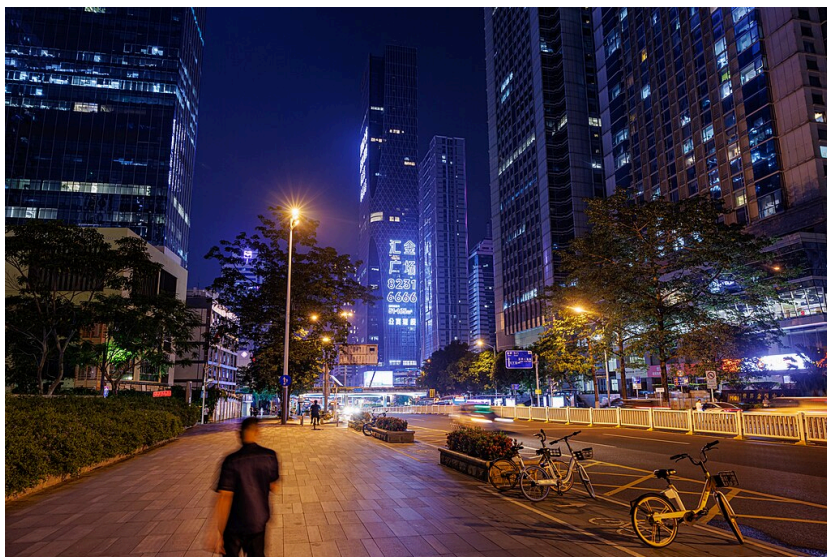
Tuy nhiên, Trung Quốc đã không cần phát triển công nghiệp từ bàn tay trắng. Ngay từ đầu, nó đã có thể sử dụng những kỹ thuật tân tiến nhất sẵn có khắp thế giới.

Đây là một phần của sự phát triển tổng hợp và không đồng đều của chủ nghĩa tư bản như một hệ thống thế giới, điều mà **Trotsky đã quan sát từ lâu ở nước Nga:**

“Đặc quyền của sự lạc hậu có tính chất lịch sử – và một đặc quyền như thế tồn tại – cho phép, hay đúng ra là bắt buộc, việc thực hành theo bất cứ thứ gì sẵn có ở bất cứ thời kỳ xác định nào đó, bỏ qua cả một chuỗi giai đoạn trung gian. Những người đã man ném bỏ cây cung và mũi tên của mình để chọn súng trường ngay lập tức, không cần đi qua con đường nằm giữa hai thứ vũ khí đó ở trong quá khứ. Những người thực dân châu Âu ở Mỹ đã không bắt đầu lịch sử

từ bước đầu tiên. Sự việc Đức và Hợp chúng quốc bây giờ đã bỏ xa nước Anh về kinh tế là khả thi bởi tình trạng rất lạc hậu trong sự phát triển tư bản của hai nước này. Một mặt, tình trạng vô chính phủ bảo thủ trong công nghiệp than của Anh – cũng như trong đầu óc của ông MacDonald và những người bạn – là một sự thanh toán cho quá khứ khi nước Anh giữ vai trò là người tìm đường cho tư bản quá lâu. Sự phát triển của các quốc gia lạc hậu về phương diện lịch sử tất yếu dẫn đến một sự tổng hợp có tính chất đặc thù các giai đoạn khác nhau trong tiến trình lịch sử. Sự phát triển của họ về tổng thể tập thành một tính cách vô kế hoạch, phức tạp, tổng hợp.”

Thâm Quyển, bây giờ là thành phố lớn thứ ba Trung Quốc, là một ví dụ rõ ràng nhất về **sự biến đổi này**. Năm 1980, nó chỉ là một làng chài 30.000 dân. Được chỉ định là một “đặc khu kinh tế” đầu tiên của Trung Quốc trong một bước tiến đến sự phục hồi chủ nghĩa tư bản, nó nhanh chóng lớn mạnh thành một trung tâm cho các thiết bị viễn thông vào giữa thập niên 1990, và đến đầu thập niên 2000 đã trở thành ‘công xưởng của thế giới’, sản xuất điện thoại di động cho các thương hiệu phương tây.

Hình 2: Với sự can thiệp có chủ tâm của nhà nước, Thâm Quyển đã thu hút đầu tư quy mô lớn cùng lao động có tay nghề, cho phép nó nâng cấp đến những ngành công nghiệp công nghệ cao. / Image: Dinkun Chen, Wikimedia Commons.

Với sự can thiệp có chủ tâm của nhà nước, Thâm Quyển đã thu hút đầu tư quy mô lớn cùng lao động có tay nghề, cho phép nó nâng cấp đến những ngành công nghiệp công nghệ cao. Ngày nay, nó được ca ngợi là ‘Thung lũng Silicon của Trung Quốc’. Tất cả điều này đã diễn ra trong chỉ bốn thập niên.

Có đầy những ví dụ về việc Trung Quốc được hưởng lợi từ đặc quyền lạc hậu, hay người ta gọi là ‘lợi thế của kẻ đến sau’. Trạm Vũ trụ **Thiên Cung**, được Trung Quốc vận hành độc lập và là một trong chỉ hai trạm vũ trụ đang hoạt động, được xây dựng bằng việc sử dụng những nghiên cứu và bài học mới nhất từ các chương trình không gian của Mỹ và Nga. Tiến bộ tương tự đã diễn ra trong **công nghệ thông tin và viễn thông của Trung Quốc**, **đường sắt tốc độ cao**, và **kinh tế đất hiếm**, cùng với các lĩnh vực khác.

Trung Quốc hoàn toàn thừa nhận và khai thác lợi thế này. Như Phan Cương (樊綱), chủ tịch Viện Phát triển Trung Quốc do nhà nước điều hành, **giải thích** không úp mở:

“Mỗi năm đất nước chi hơn 30 tỷ đô-la mua bằng sở hữu trí tuệ hoặc các quyền khai thác; và nó ngẫu nhiên học và bắt chước những kiến thức chưa được bảo hộ. Là một nước phát triển muộn, nó có thể tiếp cận những kiến thức như thế nhanh hơn và rẻ hơn. Và việc bắt chước thì chẳng việc gì phải hổ thẹn.”

Nhưng chỉ riêng “những đặc quyền của sự lạc hậu” như thế còn xa mới giải thích được sự thành công tiếp diễn của Trung Quốc. Có nhiều quốc gia trên thế giới vẫn bị mắc kẹt trong sự lạc hậu và dường như không thể nào thoát ra được. Một nhân tố quan trọng khác để Trung Quốc có thể làm như vậy nằm ở vai trò của nhà nước Đảng Cộng sản Trung Quốc (ĐCSTQ).

Vai trò của một nhà nước Bonaparte

Trung Quốc bị cai trị bởi một chế độ chuyên chế độc đảng do Đảng Cộng sản Trung Quốc lãnh đạo. Trong lúc nhà nước ủng hộ chủ nghĩa tư bản và đàn áp giai cấp công nhân, nó cũng can thiệp mạnh mẽ vào thị trường, giữ giai cấp tư sản ở trong tầm kiểm soát và buộc chúng phải tuân theo những sự chỉ đạo của nó về cách hành xử và đầu tư tư bản của chúng.

Nhà nước-đảng kiểm soát một vài đòn bẩy chủ yếu của nền kinh tế. Không như phần lớn các nước tư bản, các chính sách tiền tệ và tài khóa của ngân hàng trung ương được đảng chỉ đạo. Nhà nước cũng nắm giữ phần sở hữu chiếm đa số của các ngân hàng thương mại lớn nhất đất nước – bốn trong số đó bây giờ là các ngân hàng lớn nhất thế giới – cho phép tư bản của các ngân hàng đó trước tiên có thể được triển khai phù hợp với chính sách của nhà nước, trước khi xem xét lợi nhuận ngắn hạn của các cổ đông. Ngoài ra, nhà nước đặt ra các mục tiêu phát triển kinh tế và buộc giai cấp tư sản tư nhân (tức là các nhà tư bản sở hữu các doanh nghiệp không do nhà nước sở hữu hoặc chi phối) phải tuân thủ nhờ những sự trợ cấp hoặc quy định.

Các nhà tư bản mà có hành động đe dọa sự ổn định hệ thống cũng nhanh chóng bị ngăn chặn. Chẳng hạn, khi Jack Ma, CEO của Alibaba, tìm cách khởi động dự án tài chính đầy rủi ro là Ant Group – mà đã **huy động một con số khổng lồ là 34 tỷ đô-la** từ các nhà đầu tư – chính quyền can thiệp, cho dừng dự án và buộc Ma phải tạm thời lánh nạn. Giới chức phán quyết rằng Ant Group bộc lộ nhiều đặc điểm thấy trong các hãng tài chính lớn ở phương tây, bao gồm những ý đồ đáng ngờ và những thủ đoạn lừa đảo của lãnh đạo cấp cao mà đã gây ra các cuộc khủng hoảng như hồi 2008. Ma cũng đang trở thành một biểu tượng của sự bất bình đẳng vô cùng lớn trong xã hội Trung Quốc. Họ chọn cách giải quyết rủi ro từ sớm, trước khi nó có thể leo thang.

Hành vi cá nhân của Jack Ma cũng buộc ĐCSTQ phải hành động. Vào thời gian khởi động Ant Group, Ma công khai phàn nàn rằng đã có quá nhiều quy định hạn chế trong lĩnh vực tài chính. Với sự nổi tiếng và giàu có của mình, một lời kêu ca trước công chúng như thế không khác gì một thách thức công khai đối với quyền lực của ĐCSTQ, một hành động không thể không chịu sự trừng phạt, bất chấp thực tế y là một đảng viên chính thức của ĐCSTQ. ĐCSTQ cũng thực hiện việc giành lấy sự yêu mến của nhân dân trong vấn đề này, khi Jack Ma vốn bị căm ghét khắp nơi vì là một kẻ kiêu ngạo, giàu có đến mức không còn biết sợ.

Biện pháp kỷ luật này chống lại một cá nhân nhà tư bản không phải là một sự cố riêng biệt. Trong cùng năm Ma bị trừng phạt, ĐCSTQ đã phạt một loạt hãng Trung Quốc có liên quan đến hàng trăm triệu đô-la, mà cũng **gây áp lực lên giá cổ phiếu và gây thiệt hại cho các nhà đầu tư hơn một nghìn tỷ đô-la Mỹ**. Năm 2024, theo phương tiện truyền thông nhà nước, *Global Times*, tổng tiền phạt áp

Hình 3: Khi Jack Ma, CEO của Alibaba, tìm cách khởi động dự án tài chính đầy rủi ro là Ant Group, chính quyền can thiệp, cho dừng dự án và buộc Ma phải tạm thời lánh nạn. / Image: World Trade Organisation, Wikimedia Commons

dụng tăng lên đến 1,52 tỷ đô-la. Ngoài ra, các nhà tư bản mà tuyên bố phá sản thấy mình bị liệt vào **danh sách đen** không cho tiếp cận các khoản vay tín dụng trong tương lai và bị chặn các khoản chi tiêu xa xỉ.

Ở phương Tây, nơi các chính trị gia bị người giàu kiểm soát, giai cấp tư sản nói chung thống trị nhà nước, cái gọi là 'pháp trị' được tôn trọng, và các nhà tư bản không có nguy cơ bị phạt để làm gương. Tài sản của họ được an toàn, và họ không phải tìm chỗ ẩn náu nếu họ phê phán chính phủ – thực ra, thường thì chính các chính trị gia mới là những kẻ phải làm theo ý muốn của giai cấp tư sản.

Một so sánh giữa Elon Musk và Jack Ma giúp làm sáng tỏ vấn đề. Cả hai đều là những tỷ phú công nghệ vĩ cuồng với một sự thôi thúc không thể kìm nén nổi đối với việc quảng bá quan điểm của họ ra thế giới. Nhưng các hậu quả mà họ đối mặt thì khác nhau rõ ràng: Musk có thể mua ảnh hưởng chính trị, xung đột với một Tổng thống của Hợp chúng quốc, rồi vẫn thấy tài sản của mình và các hợp đồng với nhà nước không bị đụng chạm đến, trong khi Ma bị loại bỏ nhiều năm và bị ĐCSTQ tước đoạt một phần đáng kể trong đế chế kinh doanh của mình.

Ngoài sự trừng phạt nghiêm khắc, nhà nước ĐCSTQ cũng sử dụng cách tiếp cận

cây gậy và củ cà rốt, để đẩy thị trường đi theo một hướng nhất định. Có sự trợ cấp quy mô lớn, cắt giảm thuế, và các biện pháp khác ban cho các lĩnh vực mà nhà nước ủng hộ, chúng thường được dẫn dắt bởi các liên doanh công-tư với các chính quyền địa phương. Nhà nước cũng bố trí các đảng viên và bộ máy của đảng vào trong các doanh nghiệp tư nhân, đặc biệt là các doanh nghiệp mà họ cho rằng sẽ trở thành ‘các lãnh đạo công nghiệp’, để đảm bảo rằng họ đang hành xử theo một cách thức tuân theo chính sách của nhà nước.

Bằng cách này, nhà nước cũng đảm bảo rằng có ít tư bản chảy vào các lĩnh vực rủi ro và phi sản xuất, nhất là lĩnh vực tài chính. Trong khi ở phương Tây, người ta đổ hàng tỷ vào những vụ mua lại cổ phiếu hoặc cơ sở tiền mã hóa hết lần này đến lần khác, năm 2017 Trung Quốc cấm đào và buôn bán tiền mã hóa ở trong nước mặc dù nó là **thị trường tiền mã hóa lớn nhất thế giới vào thời gian đó**.

Sự độc lập tương đối của chính quyền Trung Quốc đối với những lợi ích trước mắt hơn của giai cấp tư sản cũng ban cho nó nhiều công cụ hơn để giảm nhẹ những cuộc suy thoái và khủng hoảng. Đây chính là phương thức mà cuộc khủng hoảng vỡ nợ của Evergrande được xử lý, để ngăn chặn hiệu ứng domino lên phần còn lại của nền kinh tế.

Ngay sau khi vụ vỡ nợ của Evergrande trở thành công khai, nhà nước can thiệp bằng cách thành lập một ủy ban mập mờ để dọn dẹp cuộc khủng hoảng. Các doanh nghiệp do nhà nước sở hữu cũng như một vài doanh nghiệp tư nhân được huy động để gánh một phần nợ cho Evergrande và kết thúc các dự án dang dở của họ, trong khi **đóng băng các tài sản trị giá hàng trăm triệu đô-la** của CEO Hứa Gia Ấn. Bằng cách này, mặc dù vấn đề vẫn đang diễn ra và lĩnh vực bất động sản của Trung Quốc tiếp tục gây ra một sức ép tiêu cực lên nền kinh tế, một cuộc khủng hoảng toàn diện đã bị chặn đứng.

Trái lại, khi Lehman Brother rơi vào khủng hoảng sau những năm dùng những thủ đoạn lừa đảo mà không bị kiểm soát, chính phủ Mỹ không thể ngăn chặn nó sụp đổ, nhấn chìm nền kinh tế thế giới. Song, cuối cùng, Cục Dự trữ Liên bang Mỹ vẫn phải chi ra hàng tỷ để cứu các công ty khác nhằm ngăn chặn một hiệu ứng domino, **trong khi tay CEO của Lehman Brothers** được phép giữ lại hàng trăm triệu tiền lương và thưởng.

Nhà nước cũng đưa ra các biện pháp để hướng sự đầu tư ra khỏi ngành bất động

sản và vào sản xuất, mà nó cho rằng có thể đưa nền kinh tế thoát ra khỏi những rủi ro cao hơn.

Tuy nhiên, việc khép giai cấp tư sản vào kỷ luật chỉ là một mặt của câu chuyện. Chính quyền Trung Quốc trên hết quan tâm đến việc đàn áp giai cấp công nhân.

Nó không bao giờ trao cho quần chúng các quyền dân chủ thực sự, và trong những năm gần đây nó đã thực hiện sự kiểm soát còn chặt hơn. Việc kiểm duyệt trực tuyến không chỉ hiện diện ở khắp mọi nơi mà còn được củng cố không ngừng bởi công nghệ giám sát được cải tiến. Dĩ nhiên, mọi nỗ lực tổ chức các công đoàn bên ngoài các cấu trúc công đoàn của nhà nước đều bị **đàn áp một cách dã man**.

Vì không có các tổ chức công nhân thật sự, các dự án như lắp đặt các Nhà máy không ánh đèn, vốn đe dọa việc làm của các công nhân, có thể diễn ra mà không bị thách thức.

Nhưng nhà nước cũng kiểm soát phía bên kia của sự chia rẽ giai cấp, để duy trì tính ổn định tổng thể của chế độ. Đôi lúc, nhà nước đứng về phía công nhân can thiệp vào các cuộc tranh chấp của công nhân với giới chủ, để không cho cơn bão động tăng lên. Gần đây, nhà nước cũng thúc đẩy việc **tăng lương tối thiểu**, một phần để đẩy mạnh chi tiêu để chống lạm phát, nhưng một phần cũng để khuếch tán cơn giận dữ giai cấp.

ĐCSTQ có thể đạt được tất cả những điều nói trên bởi vì trước cuộc khôi phục chủ nghĩa tư bản ở Trung Quốc, nó đã là một nhà nước cảnh sát có quyền lực rất lớn, hiện diện ở khắp mọi nơi. Thực tế là ĐCSTQ, không như đối tác của nó ở Liên Xô, đã kiểm soát chặt chẽ quá trình khôi phục chế độ tư bản, có nghĩa là nó duy trì vị thế đầy uy quyền của nó ở trong xã hội Trung Quốc khi việc khôi phục chế độ tư bản diễn ra, trong khi đó nhà nước ở Liên Xô sụp đổ.

Trong quá trình biến đổi Trung Quốc từ một nền kinh tế kế hoạch sang một nền kinh tế bị thống trị bởi các lực thị trường, động cơ lợi nhuận, và sở hữu tư nhân, ĐCSTQ duy trì những đòn bẩy chủ yếu của nền kinh tế, đặc biệt là các ngân hàng và các ngành công nghiệp chiến lược nhất định, dưới sự kiểm soát của nhà nước. Đầu tư nước ngoài được chào đón, nhưng không cho sở hữu hoàn toàn các doanh nghiệp.

Hình 4: Chính quyền Trung Quốc trên hết quan tâm đến việc đàn áp giai cấp công nhân. / Image: Fumiko, Wikimedia Commons

Một mặt, chế độ quan liêu nhà nước không quan tâm đến việc cho phép quyền lực của nó bị chiếm đoạt bởi những tên đế quốc nước ngoài hoặc bởi một tầng lớp tư sản. Mặt khác, nó cũng cần đàn áp giai cấp công nhân để phục vụ chủ nghĩa tư bản về tổng thể, và do đó không quan tâm đến việc cho phép giai cấp công nhân có những quyền dân chủ tư sản, như quyền được thành lập các công đoàn độc lập.

Chế độ quan liêu của ĐCSTQ lúc nào cũng phải lấy thăng bằng giữa giai cấp tư sản và giai cấp công nhân – điều mà những người Marxist gọi là ‘Chủ nghĩa Bonaparte’, nơi nhà nước tự nâng mình lên trên mọi giai cấp và cai trị trực tiếp bằng những biện pháp cảnh sát – nhằm duy trì chế độ hiện hữu về tổng thể.

Chủ nghĩa Bonaparte của nhà nước Trung Quốc, tuy nhiên, có những nguyên nhân và đặc trưng rất cụ thể. Định nghĩa của Marx về chủ nghĩa Bonaparte gắn liền với những quốc gia trong đó cuộc đấu tranh giai cấp đang lâm vào bế tắc. Trong hoàn cảnh này, một ‘người mạnh mẽ’ nổi lên, hấn đề nghị thiết lập lại trật tự dựa trên cơ sở tăng cường sức mạnh đàn áp của nhà nước, nhưng khi làm như vậy hấn có thể giành được một mức độ độc lập lớn từ giai cấp thống trị, mặc dù xét đến cùng việc thiết lập lại trật tự là nằm trong quyền lợi của giai cấp cai trị.

Chế độ Bonaparte ở Trung Quốc hôm nay đã không nảy sinh từ một sự bế tắc trong cuộc đấu tranh giai cấp, mà nảy sinh từ một chế độ quan liêu đã tháo rút những thành quả của nền kinh tế kế hoạch rồi sau đó khôi phục chủ nghĩa tư bản và đặt những đặc quyền và quyền lợi của nó lên chủ nghĩa tư bản. Điều này không thể thực hiện được ở Trung Quốc mà không tiếp tục cuộc đàn áp tự do chính trị của công nhân. Đồng thời, nó đẻ ra một tầng lớp các nhà tư bản những kẻ thấy mình phụ thuộc vào nhà nước này.

Sự hiện diện của nhà nước Bonaparte mà có thể can thiệp sâu vào thị trường và khép hành vi của giai cấp tư bản vào kỷ luật, cùng với ‘sự trẻ trung’ của nền kinh tế Trung Quốc, đã trao cho Trung Quốc một lợi thế cạnh tranh đáng kể trước các đối thủ phương tây.

“Tinh thần Apollo”

Với trọng lượng của nó ở trong xã hội, nhà nước ĐCSTQ có thể làm mũi nhọn dẫn đầu các dự án nghiên cứu và phát triển trên quy mô quốc gia, phối hợp các nỗ lực với tốc độ đáng chú ý – thật trớ trêu là theo một cách thức không khác gì cách thức mà Hợp chúng quốc đã tổ chức sự thúc đẩy của mình trong cuộc Chạy đua vào Không gian.

Khi giảng viên Đại học Harvard là Bruno Sergi nhận xét trong *The Diplomat*, một nhân tố quyết định đằng sau thành công của NASA trong Dự án Apollo không phải là cuộc cạnh tranh thị trường tự do, mà là sự lãnh đạo tập trung của nhà nước. NASA giám sát một quá trình nghiên cứu, phát triển, và sử dụng được tổ chức hợp lý, với các công ty tư nhân phần lớn phụ thuộc vào chỉ đạo của nhà nước.

Trong cuộc đua Trí tuệ nhân tạo (AI), Trung Quốc đang làm điều tương tự. Như Sergi giải thích:

Kể từ ‘**Kế hoạch Phát triển Trí tuệ Nhân tạo Thế hệ Mới**’ năm 2017 của Ủy ban Nhà nước, Bắc Kinh đã đặt ra những mốc rõ ràng cho giới lãnh đạo 2030, được hậu thuẫn bởi sự đầu tư quy mô lớn vào các viện nghiên cứu, các chương trình đại học, và các công viên công nghệ. Các trường đại học Trung Quốc được liên kết vào các nghiên cứu

Hình 5: Sự can thiệp tập trung của nhà nước là ưu việt hơn nhiều so với thị trường trong việc dẫn dắt sự cách tân công nghệ. / Image: CobbleCC, Wikimedia Commons.

và phát triển [R&D] mang tính ứng dụng, đăng ký bằng sáng chế, và hợp tác với các gã khổng lồ công nghệ như Baidu, Alibaba, Tencent, và Huawei để thương mại hóa các phát minh. Trung Quốc có thể triển khai những phương tiện sâu rộng, các trung tâm dữ liệu, và quá trình phê duyệt được sắp xếp hợp lý ở một tốc độ mà bất cứ chuẩn mực phương Tây nào cũng phải ghen tị.

Trung Quốc đang phòng ngừa các điểm tắc nghẽn, tự bảo vệ mình trước việc Mỹ kiểm soát việc xuất khẩu các bán dẫn tiên tiến bằng cách đẩy nhanh việc sản xuất chip nội địa. Huawei đang dẫn đầu việc sản xuất các chip AI mới và các bộ xử lý dòng Ascend, với các kế hoạch cho việc chế tạo chuyên dụng và thu nhỏ, chủ yếu thông qua SMIC [Tập đoàn Sản xuất Bán dẫn Quốc tế Trung Quốc]. Alibaba và Baidu đang phát triển các bộ tăng tốc AI nội địa để giảm bớt sự phụ thuộc vào nhập khẩu.

Nhưng cũng tinh thần chỉ đạo có phối hợp đó của nhà nước đi xa hơn lĩnh vực AI. Trong sáng kiến 'Made in China 2025', được giới thiệu lần đầu tiên vào năm 2015, chính phủ Trung Quốc xác định các lĩnh vực công nghệ để thực hiện những sự

đầu tư quyết định và những nỗ lực có phối hợp, nhằm nâng cao tính cạnh tranh và sự độc lập về công nghệ của nền công nghiệp Trung Quốc. Năm 2024, [trên 86% các mục tiêu](#) Made in China 2025 đã được hoàn thành, điều này được biểu đạt trong các loại thành tựu mà chúng tôi đã đề cập bên trên.

Tất cả điều này nhấn mạnh một điểm căn bản: đối lập với những kẻ truyền bá cho thị trường tự do, với sự phân công lao động rất lớn cần thiết để tăng tiến các lực lượng sản xuất hôm nay và quy mô liên quan, sự can thiệp tập trung của nhà nước là ưu việt hơn nhiều so với thị trường trong việc dẫn dắt sự cách tân công nghệ. ĐCSTQ bây giờ đang tận dụng năng lực trong phát triển AI này để thúc đẩy những lợi ích của mình với tư cách là một cường quốc tư bản thế giới, cạnh tranh đối đầu với phương Tây – và đang đạt được tiến bộ nhanh chóng mà không thể nào phủ nhận được.

Đây có phải là một nền kinh tế kế hoạch?

Rõ ràng là chính quyền Trung Quốc hôm nay có thể đặt ra các mục tiêu cụ thể và chỉ đạo nền kinh tế để đạt được các mục tiêu đó. Việc này rõ ràng có liên quan đến một mức độ lập kế hoạch.

Với thực tế này, đi đôi với thực tế rằng đảng đương quyền vẫn là một Đảng Cộng sản trên danh nghĩa, nó mô tả đặc điểm hệ thống kinh tế của Trung Quốc không phải là ‘chủ nghĩa tư bản’ mà là ‘chủ nghĩa xã hội mang đặc trưng Trung Quốc’, người ta có lẽ muốn đặt câu hỏi: Trung Quốc ngày nay có phải là một nền kinh tế kế hoạch?

Trong một nền kinh tế kế hoạch quốc hữu hóa, cái sẽ thúc đẩy hoạt động kinh tế sẽ không giống như dưới chế độ tư bản. Các đòn bẩy chủ yếu của công nghiệp sẽ được quốc hữu hóa, trong khi sản xuất sẽ được tổ chức theo một kế hoạch cụ thể để trực tiếp cung cấp các nhu cầu của xã hội về tổng thể, chứ không theo đuổi lợi nhuận.

Vì vậy, sẽ không còn một thị trường vô chính phủ với những cuộc khủng hoảng sản xuất dư thừa và những chu kỳ bùng nổ rồi bùng vỡ. Dĩ nhiên, một nền kinh tế kế hoạch lành mạnh cần sự kiểm soát của công nhân để đảm bảo rằng sự lãng phí, sự quản lý yếu kém và sự tham nhũng không sinh sôi nảy nở.

Trong quá khứ, Trung Quốc đã có một nền kinh tế kế hoạch quốc hữu hóa, mặc dù đó là một nền kinh tế thiếu dân chủ cho giai cấp công nhân và được ra lệnh bởi chế độ quan liêu. Nó đã đạt được những thành quả to lớn cho Trung Quốc, giải phóng nó khỏi sự thống trị của đế quốc và sự lạc hậu, rồi đưa nó vào thời kỳ hiện đại.

Trong các thập niên kể từ đó, nhiều đặc trưng của nền kinh tế kế hoạch trong quá khứ đã bị chính ĐCSTQ phá hủy. Việc làm, nhà ở, và chăm sóc xã hội được đảm bảo bây giờ là những ký ức xa xôi. Mặc dù những dấu vết của quá khứ đó vẫn còn hiện diện – như sở hữu nhà nước đối với các đơn vị quan trọng của nền kinh tế – mọi thứ ở Trung Quốc, kể cả các doanh nghiệp quốc doanh, chủ yếu hoạt động vì lợi nhuận và thị phần, thay vì đáp ứng các nhu cầu xã hội.

Các kế hoạch công nghiệp, chẳng hạn kế hoạch Made in China 2025, là các kế hoạch để đảm bảo rằng các sản phẩm của Trung Quốc có thể bán được nhiều hơn các hãng tư bản của các nước khác trên thị trường thế giới. Đây là điểm cơ bản: bất chấp sự can thiệp mạnh mẽ của nhà nước, chính những sức ép của thị trường và suất lợi nhuận, hai trụ cột cơ bản của một nền kinh tế tư bản, cuối cùng quyết định các chức năng kinh tế.

Ngay cả khi nhà nước có thể lèo lái nền kinh tế theo những mục tiêu của nó bằng cách khuyến khích và trừng phạt các nhà tư bản và thậm chí bằng cách trực tiếp phát triển các công nghệ nhất định, nền kinh tế thị trường bao giờ cũng làm xói mòn hoặc biến đổi các kết quả mà nhà nước phấn đấu. Điều này điển hình mang hình thức của sự sản xuất dư thừa rất lớn, và gây ra lạm phát, do việc đổ xô đầu tư vào các lĩnh vực được nhà nước tạo điều kiện thuận lợi.

Các hậu quả này đã trở nên phổ biến đến mức một thuật ngữ đặc biệt cho nó, ‘involution’¹, được mọi người ưa chuộng, và thậm chí được [chính Tập Cận Bình nói đến](#). Nó nói đến hiệu ứng không mong muốn của sự cạnh tranh quá mức trong các lĩnh vực được tạo điều kiện thuận lợi, do đó chỉ hòa vốn và bắt kịp đối thủ cạnh tranh thôi cũng trở nên cực kỳ khó khăn.

Quá nhiều tiền tràn ngập vào các lĩnh vực này đến nỗi các hãng giàu năng lực sản xuất vẫn không thể giành thị phần, bởi vì các đối thủ cũng đang làm chính xác như thế. Kết quả là các cuộc chiến giá cả, giờ làm việc dài, và tình trạng sản

¹‘cuộn vào trong’

xuất dư thừa rất lớn. Xu thế này sẽ càng thêm tồi tệ bởi sự nỗ lực gần đây của Trung Quốc để đạt được những tiến bộ công nghệ dẫn đầu thế giới.

Hình 6: Các chính sách và sự trợ cấp của nhà nước trong những năm gần đây đã nuôi dưỡng nhiều thương hiệu xe điện với năng lực sản xuất rất lớn, điều này dẫn đến một sự bội thực xe điện trong thị trường. / Image: EEYAUT Waihung, Wikimedia Commons

Ví dụ trước tiên về việc này là tình trạng sản xuất dư thừa xe điện vô cùng lớn. Các chính sách và sự trợ cấp của nhà nước trong những năm gần đây đã nuôi dưỡng nhiều thương hiệu xe điện với năng lực sản xuất rất lớn, điều này dẫn đến một **sự bội thực xe điện** trong thị trường. Sự thôi thúc phải bán những chiếc xe này đã dẫn đến một cuộc chiến tranh giá cả hỗn loạn đang buộc các công ty phải hoạt động thua lỗ và trở nên ngày càng phụ thuộc hơn, chứ không bớt phụ thuộc hơn, vào sự hậu thuẫn của nhà nước. Bằng cách này, nhà nước đang trở thành nạn nhân của sự thành công của chính mình.

Một nền kinh tế kế hoạch quốc hữu hóa lẽ ra đã có thể ngay lập tức trang bị lại các ngành công nghiệp này để đáp ứng các nhu cầu khác trong xã hội. Chẳng hạn, các nhà máy này có thể dễ dàng được cấu hình lại để sản xuất các sản phẩm điện tử và máy tính cần thiết để cung cấp cho các vùng nghèo nhất của Trung Quốc với giá thành thấp hoặc miễn phí, nhằm cân bằng lại sự bất bình đẳng vùng miền rất lớn.

Thay vào đó, tất cả những gì nhà nước có thể làm là **điều tiết chính sách bao cấp của các chính quyền địa phương và để cho các công ty nhất định phá sản**. Việc này còn lâu mới là một quá trình chóng vánh và là khó khăn để cho chính quyền trung ương thực hiện, bất chấp bộ máy đầy quyền lực của nó.

Các thương hiệu xe **đang tìm cách khác** để tránh sắc lệnh của nhà nước bắt dừng việc giảm giá và tiếp tục cuộc vui bán hàng, chẳng hạn trao cho người mua xe hỗ trợ tài chính không lãi suất, dữ liệu mạng di động miễn phí, và những thứ khác. Hiệp hội các nhà bán xe hơi Trung Quốc đã giải thích rằng, để đạt được hiệu quả mong muốn, ĐCSTQ phải chuẩn bị phát động một trận chiến kéo dài.

Tất cả điều này là một *phần tự nhiên của sự phát triển tư bản*. Không có cái gì gọi là ‘mang đặc trưng Trung Quốc’ cả. Marx và Engels đã viết rất nhiều về các ngành công nghiệp mới với tỷ suất lợi nhuận cao bị tàn phá bởi việc đầu tư, mà đến lượt đẩy lợi nhuận xuống thấp và gây ra một cuộc khủng hoảng trong ngành đó. Điều này đến lượt dẫn đến sự phá sản và sự củng cố của ngành bằng một vài công ty độc quyền. Trong tác phẩm *Chủ nghĩa đế quốc: Giai đoạn tội cùng của chủ nghĩa tư bản*, ông đã trích dẫn đoạn mô tả sau đây về chủ nghĩa tư bản Anh thời bấy giờ:

“Mặt khác (và chúng tôi cho rằng điều này là điểm quan trọng hơn) bất cứ xí nghiệp mới nào muốn đuổi kịp các xí nghiệp khổng lồ do sự tập trung tạo nên, đều phải sản xuất ra một số sản phẩm thừa rất lớn, đến nỗi chỉ khi nào lượng cầu tăng lên một cách phi thường thì mới có thể bán những sản phẩm ấy một cách có lãi, bằng không thì số sản phẩm thừa đó sẽ làm cho giá cả hạ xuống đến một mức không có lợi nhuận cho nhà máy mới, cũng như cho các liên minh độc quyền”²

Những lời này cũng áp dụng được cho Trung Quốc tư bản chủ nghĩa hôm nay.

Cuối cùng, chừng nào hệ thống kinh tế vẫn dựa trên cơ sở của một thị trường vô chính phủ, sản xuất vì lợi nhuận, nhà nước dân tộc, và sở hữu tư nhân, thì không có quy định của nhà nước nào có thể đoán trước hậu quả không thể tránh khỏi của một cuộc khủng hoảng sản xuất thừa, điều đó bây giờ bộc lộ quá rõ ràng tại Trung Quốc. ĐCSTQ không có giải pháp nào hoặc kế hoạch nào cho mâu thuẫn cơ bản này.

²Lenin (2005), *Chủ nghĩa đế quốc*, tr. 401.

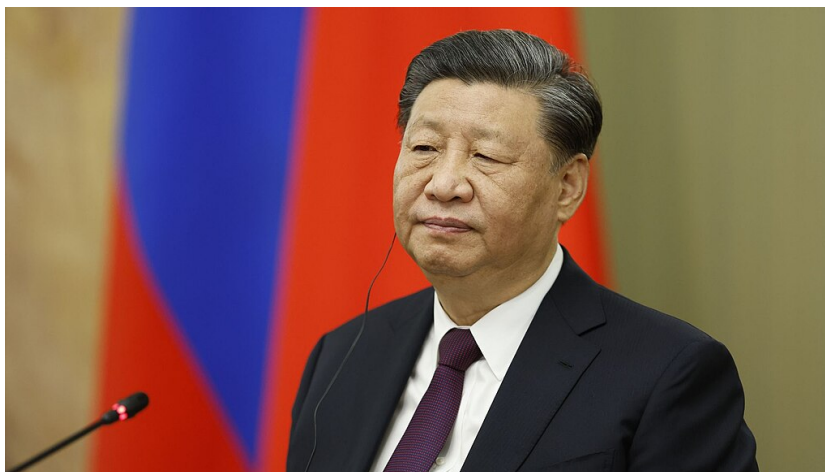
Những giới hạn của chủ nghĩa tư bản

Bất chấp sự tăng trưởng xuất sắc như là thành quả của sự chỉ đạo của nhà nước, giống như nhiều nền kinh tế tư bản tân tiến, Trung Quốc đang nhìn thấy một cuộc suy thoái trong tỷ lệ tăng trưởng của nó.

Cuộc khủng hoảng Evergrande, vốn đè nặng lên nền kinh tế Trung Quốc – nơi bất động sản đóng một vai trò chủ yếu – đã góp phần vào sự suy thoái kinh tế. Mặc dù sự can thiệp của nhà nước đã ngăn chặn một vụ sụp đổ có quy mô cỡ vụ sụp đổ tài chính 2008, vấn đề vỡ nợ của Evergrande vẫn còn dai dẳng và có thể mất nhiều năm để giải quyết, nếu nó **có thể được giải quyết chẳng nữa**.

Tương tự, trong khi nhà nước có thể tìm cách kiềm chế những cuộc chiến giá cả, các doanh nghiệp tư nhân và các những kẻ hậu thuẫn ở chính quyền địa phương của họ tiếp tục né tránh các chính sách để bảo vệ lợi ích và lợi nhuận ngắn hạn.

Không có một nền kinh tế có kế hoạch, thì không có những sự sửa chữa đơn giản và nhanh chóng cho các vấn đề nảy sinh từ những động lực vô chính phủ của thị trường.

Hình 7: Không có một nền kinh tế có kế hoạch, thì không có những sự sửa chữa đơn giản và nhanh chóng cho các vấn đề nảy sinh từ những động lực vô chính phủ của thị trường. / Image: government.ru, Wikimedia Commons

Ngoài ra, cũng như trong mọi nền kinh tế tư bản trên thế giới, một khối nợ khổng lồ, cả công và tư, đã tích tụ tại Trung Quốc. Trên tất cả, cuối năm 2024, nhà nước

Trung Quốc đã đưa ra gói **kích thích tài khóa rất lớn để giữ cho sức tiêu dùng và thị trường tài chính khỏi bị chìm**, điều này bổ sung thêm vào gánh nặng nợ của nhà nước.

Đối với quần chúng, giá sinh hoạt và nạn thất nghiệp (nhất là trong các sinh viên mới tốt nghiệp) đang tăng lên đều đặn. Sức ép lên thanh niên là đặc biệt gay gắt khi số dân đang già đi của Trung Quốc đặt một gánh nặng lớn hơn lên dân số trẻ để chăm sóc người già của họ.

Các chương trình xã hội như **bảo hiểm xã hội (社保)** và **bảo hiểm y tế (医保)** đang căng thẳng, khi càng có nhiều người không đủ sức chi trả. Các biện pháp thắt lưng buộc bụng điển hình, chẳng hạn tăng tuổi về hưu, **đang được triển khai**, mặc dù theo một cách thức rất từ từ.

Sẽ là một sai lầm khi đặt quy mô của chính sách thắt lưng buộc bụng hiện nay tại Trung Quốc ngang bằng với quy mô của phương Tây. Trung Quốc chỉ ở giai đoạn đầu của quá trình này, trong khi các giai cấp cai trị ở phương tây đang phát động những cuộc tấn công như thế vào các công nhân trong hơn hai thập niên, không có dấu hiệu rút lui. Tuy nhiên, Trung Quốc đang đi theo cùng một lộ trình – một hậu quả không thể tránh được của chủ nghĩa tư bản mà không một nhà nước nào, dù có hùng mạnh đến đâu, có thể thoát được.

Bên dưới tất cả điều này là một vấn đề dai dẳng của sự sản xuất dư thừa rất lớn. Tỷ lệ sử dụng năng lực công nghiệp nói chung bây giờ là **74%**, thấp nhất kể từ 2020. Công nghiệp xe điện, nơi vấn đề đặc biệt nghiêm trọng, chỉ sử dụng **49,5% năng lực của nó trong năm 2024**. Kết quả là, lợi suất sụt giảm. Tỷ lệ các hãng công nghiệp thua lỗ tăng từ **10% năm 2016 lên khoảng 20% năm 2024**.

Như đã lưu ý ở trên, sản xuất dư thừa trong nước đang đẩy nạn lạm phát dai dẳng và làm suy giảm khả năng sinh lời. Xét cho cùng, Trung Quốc sẽ phải hoặc tràn ngập thị trường toàn cầu bằng hàng hóa của nó – **một xu hướng đang diễn ra** – hoặc đối diện với sự sụp đổ của nhiều hãng đã tham gia vào các cuộc chiến giá cả, đe dọa việc làm của hàng triệu người.

Những triển vọng của cuộc đấu tranh giai cấp

Sự năng động của nền kinh tế Trung Quốc, đặc biệt trong lĩnh vực công nghiệp của nó, trái ngược hoàn toàn với nền kinh tế Mỹ vốn đang cố bảo vệ một cách hỗn loạn uy thế của nó trên thế giới, hoặc với kinh tế châu Âu mà rõ ràng đang trong cơn suy thoái.

Sự phát triển mạnh mẽ của các lực lượng sản xuất của Trung Quốc chắc chắn sẽ gây ra một ấn tượng nào đó trong quần chúng rằng đời sống của họ đã có thể cải thiện từng bước dưới sự lãnh đạo của ĐCSTQ. Thực ra, phương tiện truyền thông nhà nước củng cố ấn tượng này bằng cách chỉ ra đời sống của giai cấp công nhân phương Tây đang ngày càng trở nên tồi tệ, với rất ít sự lừa dối hoặc sự bóp méo cần thiết.

Sự tham chiến của Mỹ chống Trung Quốc, điều gần đây đã được tăng cường bởi cả chính quyền Biden lẫn chính quyền Trump, cũng nhắc nhở quần chúng nhân dân Trung Quốc về một lịch sử đáng hổ thẹn của đất nước, khi nó bị xâm xé và bị thống trị bởi các đế quốc phương tây. Một tình cảm chống đế quốc, chống phương tây đã nảy sinh một cách tự nhiên như là kết quả. Điều này trao cho ĐCSTQ một cơ hội để bênh vực bất cần đạo lý cho sự ủng hộ của nó bằng cách thổi bùng sự tuyên truyền có tính chất dân tộc chủ nghĩa.

Tất cả điều này tác động như thế nào đến ý thức giai cấp tại Trung Quốc? Trong 30 năm qua, Trung Quốc đã biến đổi hoàn toàn, và cùng với nó là đời sống của hàng trăm triệu người. Trong một thế hệ, nhiều người từ chỗ là những nông dân nghèo trong những ngôi làng đã trở thành những công nhân công nghiệp trong các thành phố hiện đại, với một mức sống cao hơn rất nhiều cùng với hy vọng rằng con em họ sẽ sống tốt hơn nữa. Ngoài ra, đất nước thật mạnh mẽ trên đấu trường thế giới và phô trương sức mạnh với các đối thủ của nó.

Trong khi một số người có thể oán giận và phê phán ĐCSTQ, sự tăng trưởng kinh tế tiếp diễn và sự cảm nhận về thái độ thù địch của phương tây có thể kìm nén những xung lực cách mạng, ít nhất với điều kiện chế độ có vẻ vẫn giữ lời hứa.

Song cuộc đấu tranh giai cấp không bao giờ phát triển theo một đường thẳng, nó cũng không duy trì một quan hệ nghịch đảo một cách cơ giới với sự phồn vinh về kinh tế. Khá thường xuyên, một mức độ tăng trưởng kinh tế đến lượt củng cố

Hình 8: Trong khi một số người có thể oán giận và phê phán ĐCSTQ, sự tăng trưởng kinh tế tiếp diễn và sự cảm nhận về thái độ thù địch của phương tây có thể kìm nén những xung lực cách mạng. / Image: Kremlin.ru, Wikimedia Commons

sự tự tin của giai cấp công nhân trong cuộc đấu tranh vì quyền lợi riêng của họ.

Như đã nói, xã hội tư bản Trung Quốc vẫn đầy rẫy những mâu thuẫn mà đôi lúc phải bùng nổ ra phía trước. Đầu năm nay, khi BYD bảo đảm sự thống trị của nó trong thị trường xe điện thế giới, chúng ta thấy hàng ngàn công nhân BYD tại Trung Quốc **phát động những cuộc đấu tranh dữ dội** chống cắt giảm tiền lương.

Các sự kiện khác – như các cuộc biểu tình quần chúng tại Phổ Thành, tỉnh Quảng Tây trong tháng Giêng, và tại thành phố Giang Du, tỉnh Tứ Xuyên trong tháng Tám, nơi hàng ngàn người đã tuần hành phản đối giới quan liêu thành phố xử lý một cách yếu kém nạn bắt nạt học đường, mà đã leo thang thành một cuộc biểu tình vì các quyền dân chủ rộng rãi hơn – cho thấy một sự náo động từ bên dưới vẫn còn rất sống động trong xã hội, thể hiện nguyện vọng của quần chúng muốn kiểm soát định mệnh của mình và chống lại sự chuyên chế của giới quan liêu.

Vươn lên trong một thế giới đang suy thoái

Trung Quốc rõ ràng đang vươn lên trong nhiều phương diện, đang thay thế sự thống trị của Mỹ hết lĩnh vực này đến lĩnh vực khác trong một cuộc đấu tranh

giành thị trường khắp toàn thế giới. Trong khi tại thời điểm này nó vẫn còn xa mới thay thế Mỹ, trong nhiều phương diện nó đã học hỏi để trở thành một người quản lý chủ nghĩa tư bản tốt hơn so với phương Tây.

Tuy vậy, không kể việc xoay sở giỏi hơn các đối thủ của nó, chủ nghĩa tư bản Trung Quốc đang vươn lên trong khi chủ nghĩa tư bản thế giới đang rơi vào cuộc khủng hoảng nghiêm trọng nhất của nó trong lịch sử. Nó có thể bảo vệ mình trước các cuộc khủng hoảng thế giới hoặc cuộc cạnh tranh từ chủ nghĩa tư bản Mỹ tới một mức độ nhất định, nhưng nó không thể tự giải thoát khỏi cuộc khủng hoảng của chủ nghĩa tư bản thế giới. Một cuộc suy thoái bên ngoài biên giới của nó sẽ không tránh khỏi tác động đáng kể đến Trung Quốc. Trung Quốc cũng không thể né tránh mãi cuộc khủng hoảng sản xuất thừa từ bên trong.

Trên hết, được củng cố mạnh mẽ cùng với nền kinh tế, giai cấp vô sản Trung Quốc chiếm một vị thế chưa từng có trên sân khấu thế giới. Sớm hay muộn, phong trào công nhân Trung Quốc sẽ còn làm cho thế giới kinh hoàng hơn cả những tiến bộ công nghệ của Trung Quốc hôm nay.

Bài gốc tiếng Anh: [The meaning of the rise of China](#)

Lenin. 2005. *Lenin Toàn tập*. Vol 27. Hà Nội: NXB Chính trị quốc gia. https://www.marxists.org/vietnamese/lenin/toan_tap/Lenin27.pdf.